

Arbetsmarknadsdepartementet

Tolkavgift och förbud mot barntolkning (SOU 2026:23)

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) har granskat utredningens förslag med utgångspunkt i hur de bedöms påverka rättssäkerheten och effektiviteten inom socialförsäkringsområdet. Vi begränsar därför våra synpunkter till de förslag som skulle få konsekvenser för socialförsäkringen.

ISF:s övergripande synpunkter

ISF avstyrker förslaget att *samtliga myndigheter ska omfattas av skyldigheten att ta ut tolkavgift* (avsnitt 8.1). Vår bedömning är att förslaget om tolkavgift medför ett flertal risker för negativa konsekvenser för rättssäkerheten och effektiviteten i socialförsäkringen, samtidigt som utredningen inte identifierar några tydliga fördelar.

ISF tillstyrker förslaget att *ett barn inte ska få användas som tolk* (avsnitt 19.7.6).

ISF har i övrigt inga synpunkter på förslagen.

ISF:s mer utförliga inställning till vissa av förslagen

8.1 samtliga myndigheter ska omfattas av skyldigheten att ta ut tolkavgift

ISF avstyrker förslaget att *samtliga myndigheter ska omfattas av skyldigheten att ta ut tolkavgift*.

ISF menar att förslaget kan få negativa konsekvenser för rättssäkerheten och effektiviteten inom socialförsäkringsområdet. I betänkandet framgår att införandet av tolkavgift riskerar att leda till minskad användning av professionella tolkar och ökad användning av anhörigtolkning. Detta kan försämra kvaliteten på underlag i handläggningen och därmed minska rättssäkerheten samt öka risken för felaktiga beslut och utbetalningar. En minskad användning av professionella tolkar kan även leda till mindre effektiv handläggning som kräver fler utredningsåtgärder. Tolkavgifter kan dessutom medföra att personer i utsatta grupper avstår från att ansöka om socialförsäkringsförmåner som de har rätt till. Därtill tillkommer kostnader för att administrera avgiftssystemet.

ISF bedömer därför att förslaget om tolkavgift riskerar att leda till ett flertal negativa konsekvenser för rättssäkerheten och effektiviteten inom socialförsäkringen, samtidigt som utredningen inte identifierar några tydliga fördelar.

Om regeringen väljer att gå vidare med förslaget att införa tolkavgift anser ISF att hela socialförsäkringen bör undantas, av samma skäl som anges ovan och i likhet med utredningens förslag om undantag för socialtjänsten. Om socialförsäkringen undantas undviks också den gränsdragningsproblematik mellan olika förmåner som uppstår för exempelvis barn och personer med funktionshinder, grupper som förekommer inom många olika delar av socialförsäkringen.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Erik Janzon. Utredaren Maria Tyrberg har varit föredragande. Vid den slutliga handläggningen har enhetscheferna Sofie Cedstrand, Måns Nerman, Elin Sundberg, Dan Ljungberg samt chefsjuristen Madelene Bougas Lööf deltagit.

Erik Janzon

Maria Tyrberg